

## ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

### Πώς γράφουμε τις απαντήσεις στις ιστορικές πηγές;

**1. Διαβάζω με προσοχή την ιστορική πηγή**

Κάνω ανάγνωση της πηγής – προσέχοντας τίτλο και συγγραφέα – και προσπαθώ να καταλάβω σε ποια εποχή και σε ποιο γεγονός αναφέρεται.

**2. Διαβάζω με προσοχή την ερώτηση**

Διαβάζω με προσοχή την ερώτηση και βεβαιώνομαι ότι έχω κατανοήσει τι μου ζητάει να απαντήσω.

**3. Υπογραμμίζω τα σημαντικά στοιχεία**

Υπογραμμίζω αυτά που θεωρώ σημαντικά στοιχεία και τα σημειώνω με κάποιο είδος αρίθμησης (δηλαδή σε διαγραμματική μορφή)

**4. Συγκεντρώνω από το σχολικό βιβλίο τις σχετικές – με την ερώτηση – πληροφορίες**

Πηγαίνω στο σχολικό βιβλίο και βρίσκω όποιες σχετικές πληροφορίες υπάρχουν και κάνω μια αντίστοιχη διαδικασία, δηλαδή σημειώνω (σε διαγραμματική μορφή) τα σημαντικά στοιχεία που σχετίζονται με την ερώτηση.

**5. Ξεκινώ να γράφω...**

Μπορώ να ξεκινήσω την απάντησή μου αναφερόμενος στο παράθεμα (π.χ. «Το ιστορικό παράθεμα αναφέρεται στο ...»), ή να κάνω μια μικρή εισαγωγή στο θέμα (είτε δική μου είτε από το σχολικό βιβλίο).

**6. Κυρίως θέμα...**

Μετά από την εισαγωγή ξεκινώ – συνήθως - να γράφω από το σχολικό βιβλίο ( αλλά χωρίς να είναι απαραίτητη αυτή η σειρά) τις πρώτες πληροφορίες. Αν το ιστορικό παράθεμα έχει πληροφορίες σχετικές, τις αναφέρω και αυτές με την επισήμανση «επιβεβαιώνουν την ιστορική αφήγηση» ή «συμπληρώνουν / εμπλουτίζουν τις γνώσεις μας» για το θέμα. Αν το παράθεμα περιέχει πληροφορίες που δεν έχει το σχολικό βιβλίο αναφέρουμε ότι το ιστορικό παράθεμα «μας προσφέρει πρόσθετες ιστορικές γνώσεις».

**7. Συνεχίζοντας το γράψιμο...**

Με τον ίδιο τρόπο εξαντλούμε τα διαθέσιμα στοιχεία που μας δίνει το σχολικό βιβλίο και το παράθεμα σε μια διαδικασία σύνθεσης – κατά προτίμηση – των στοιχείων και όχι παράθεσης (δηλ. πρώτα τα στοιχεία του βιβλίου και μετά του παραθέματος ή το αντίστροφο).

**8. Τελειώνοντας...**

Στην τελευταία παράγραφο καλό είναι να κάνουμε μια τελική αποτίμηση του θέματος (να γράψουμε δηλ. και τη δική μας γνώμη) ή να δείξουμε ότι τελειώνουμε μια συγκεφαλαιωτική αναφορά.

## **ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ**

### **Τι ορίζουμε ως πηγές;**

- Πηγές για τον ιστορικό είναι τα κατάλοιπα του παρελθόντος, που τον βοηθούν να ανασυνθέσει την ιστορική εικόνα.
- Κάθε είδους υλικό από το οποίο πηγάζουν οι γνώσεις μας για το παρελθόν.

## **ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΠΗΓΩΝ**

### **Άμεσες ή Πρωτογενείς πηγές**

- Τα κείμενα που προορίζονται να υπηρετήσουν συγκεκριμένους σκοπούς: συνθήκες, νόμοι, έγγραφα (δημόσια ή ιδιωτικά), πολιτικοί λόγοι, πολιτικά φυλλάδια, επιστολές.
- Οι επιγραφές, οι πάπυροι, τα νομίσματα, οι σφραγίδες.
- Τα μνημεία και τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης.
- Το οπτικό και ακουστικό υλικό: ζωγραφικά ή άλλα έργα τέχνης, γελοιογραφίες, φωτογραφίες, κινηματογράφος (επίκαιρα), ηλεκτρονικά αρχεία (για τη σύγχρονη εποχή).
- Προφορικές μαρτυρίες / παραδόσεις.

### **Έμμεσες ή Δευτερογενείς πηγές**

- Τα ιστοριογραφικά κείμενα, οι χρονογραφίες, τα αγιογραφικά κείμενα.
- Τα απομνημονεύματα.
- Ο τύπος (εφημερίδες, περιοδικά).
- Τα έργα της Λογοτεχνίας.
- Οι μελέτες των νεότερων ιστορικών.

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** όλες οι γραπτές πηγές δεν έχουν την ίδια αξία και η αξιοπιστία τους εξαρτάται από την προσωπικότητα του συγγραφέα, το χαρακτήρα της συγγραφής, τη χρονικά απόσταση από το γεγονός που ιστορείται.

## **ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΗΓΗ**

### **❖ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**

Ποιος είναι ο συντάκτης; Πότε γράφτηκε; Τι είδους κείμενο είναι; Ποια είναι τα κύρια σημεία του;

### **❖ ΕΡΜΗΝΕΙΑ**

Πρόκειται για πρωτογενή ή δευτερογενή πηγή; Πώς μπορούμε να το καταλάβουμε; Γιατί γράφτηκε; Φαίνεται αξιόπιστη ή μήπως είναι προκατειλημμένη;

### **❖ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ**

Όσα αναφέρονται στην πηγή υποστηρίζονται από γεγονότα που ξέρουμε ήδη; Συμφωνούν ή διαφωνούν με τα γεγονότα που ήδη γνωρίζουμε;